

CAIBIDIL 37

AN RÉALACHAS

Tugadh dúshlán an Acadaimh arís sna 1850idí. Thosaigh Gustave Courbet ag péinteáil radhairc a bhí bunaithe ar a chúlra feirmeoireachta féin. Ba léiriú iad na saothair ar a chuid tuairimí láidre sóisialacha. Sháraigh na hábhair a roghnaigh sé gach nóisean den rud a shíl daoine a bheith oiriúnach le ghaidh na mínealaíne.

Gustave Courbet (1819-77)

Mac feirmeora ba ea Courbet. B'as Ornans dó, baile beag in oirdheisceart na Fraince atá gar do theorainn na hEilvéise. Pearsantacht mhór phoiblí ba ea Courbet, a raibh cáil an óil agus an tútachais air, ach má bhí féin, ba dhuine tuisceanach éirimiúil é freisin.

'Teampall an Réalachais'

Chuaigh Courbet isteach le grúpa intleachtóirí a thagadh le chéile i gcaifé darb ainm an *Brasserie Andler* i bPáras. Thugaidís 'Teampall an Réalachais' ar an gcaifé mar is ann a phléidís a gcuid teoiricí ealaíne agus litríochta. Cháin an grúpa ealaín an Acadaimh agus chreid siad gur chóir an ealaín a bhunú ar rudaí a bhain leis an ngnáthshaol. Dhiúltaigh siad d'ábhair thraidisiúnta, b'fhearr leo gnáthradhairc ón ngáthshaol laethúil ná radhairc stairiúla, miotaseolaíochta agus reiligiúnda.

'An fhírinne, seachas an áilleacht'

Is é a theastaigh ó Courbet san ealaín ná 'An fhírinne, seachas an áilleacht', agus chuir sé roimhe an saol a léiriú faoi mar a

chonaic sé féin é. Bhí d'aidhm aige stangadh a bhaint as an bpobal le híomhánna tuaithe gan mhaise. Theastaigh uaidh na feirmeoirí, na reiligirí, na fir choille agus na póitseálaithe ar fad a léiriú agus a ndiansaothar a mhóradh le mórtas ina chuid pictiúr. Níor thaitin sé leis féin ná lena lucht leanúna an dromchla mín, slachtmhar, 'bréagach' a bhíodh ar phictiúr nach raibh aon uigeacht cheart ag baint leo. Bhain siad triail as uigeacht gharbh, neamhshlachtmhar a chur ina gcuid péinteálacha féin.

Taispeántais ag an *Salon*

Is beag áit a bhí ann d'ealaíontóirí óga chun a gcuid ealaíne a chur ar taispeáint seachas an *Salon*, ach is beag fáilte a chuir an *Salon* roimh shaothar ó ealaíontóirí mar Courbet. Sa bhliain 1848, tar éis réabhlóid nár mhair i bhfad tháinig Louis-Napoléon Bonaparte i gcumhacht mar uachtarán ar Phoblacht na Fraince. An bhliain chéanna, osclaíodh an *Salon* gan aon choiste roghnóireachta a bheith ann agus cuireadh 10 gcinn de shaothair Courbet ar taispeáint ann. Cheannaigh an rialtas ceann amháin díobh agus bronnadh bonn óir ar Courbet as.

FIGÚR 37.1 ADHLACADH IN ORNANS, Gustave Courbet, Musée d'Orsay, Páras

Dá bharr sin, ní raibh air dul tríd an bpróiseas roghnúcháin don *Salon* arís agus bhí an tsaoirse aige radhairc réaláíoch dá bhaile dúchais Ornan a léiriú, áit a dtugadh sé cuairt uirthi go minic.

Adhlacadh in Ornans

Ba é *Adhlacadh in Ornans* an chéad sárshaothar leis a cuireadh ar taispeántas sa *Salon* sa bhliain 1850 (fíor 37.1). Ach thuill an saothar céanna fuath an phobail. Léiriú an-drámata is ea *Adhlacadh in Ornans* ar dhínit an bháis agus na beatha ach bhain an saothar preab as criticeoirí comhaimseartha na Fraince. Dar leo go raibh sé rómhór agus go raibh na fíoracha ann róghrána.

De réir nós an Acadaimh is ábhar stairiúil, reiligiúnda nó miotaseolaíochta amháin a péinteáladh mar shaothair mhóra. Braitheadh nach raibh an lucht oibre agus na tuathánaigh oiriúnach mar ábhar ach do shaothair bheaga. Ach ba shaothar ollmhór é an pictiúr seo, thart ar 21 faoi 10 dtroithe. Is iontach an radharc é, tá nach mór 60 duine ann ina seasamh timpeall ar an uaigh oscailte agus iad ar fad nach mór ar thomhas nádúrtha. Bhí Réalachas cumhachtach ag baint leis an saothar gan amhras, ach ní raibh an pobal cleachta ar a leithéid. Is é an rud a raibh an pobal cleachta air ná íomhá rómánsach idéalach de shaol na dtuathánach. Ach nuair a bronnadh stádas an tsaothair stairiúil ar shaothar Réalaíoch ba gheall le masla é do na daoine sin, agus bhí go leor den tuairim nach raibh ann ach glóiriú na gáirsiúlachta.

Ráitis Pholaitíochta

Uaidh sin ar aghaidh ceapadh gur ráitis pholaitíochta iad pictiúir Courbet, nach raibh d'aidhm acu ach fearg a spreagadh. Sa bhliain 1855 dhiúltaigh an giúiré glacadh le saothair uaidh don Taispeántas Uilíoch i bPáras. An freagra a bhí ag Courbet air sin ná taispeántas dá chuid féin a chur ar bun. D'oscail sé puball gar go leor don phríomhthaispeántas. 'An Réalachas' a bhí mar theideal air. Theip ar an tionscnamh ach ba phointe tábhachtach é sin i saol ealaíne Courbet. Ní raibh sé ag braith chomh mór sin ar an *Salon* a thuilleadh chun dul chun cinn a dhéanamh san ealaín. Uaidh sin amach fuair sé níos mó tacaíochta ó dhaoine taobh amuigh de Pháras. Faoin mbliain 1859 ní raibh aon amhras ann gurbh é Courbet ceannaire na gluaiseachta Réalaí.

Bonjour, Monsieur Courbet

Tháinig saothar Courbet salach ar thuairimí an Acadaimh maidir leis an mór is fiú agus an dínit. Eisean é féin a léiríonn sé in *Bonjour, Monsieur Courbet* (fíor 37.2). Seo againn an t-ealaíontóir, gan aon gheáitsí ealaíonta faoi. Sa phictiúr feictear Courbet ag dul de shiúl na gcos. Ar a bhealach chuig teach Alfred Bruyas atá sé, bailitheoir cáiliúil in Montpellier. Tá bata ina lámh ag an ealaíontóir seo gan seaicéad air ná cóta agus tá trealamh péinteála á iompar ar a dhroim aige. Ní raibh an saothar ag teacht leis an ngnáthíomhá den 'ealaíontóir measúil' beag ná mór agus ní nach íonadh gur tuigeadh

Fíor 37.2 BONJOUR, MONSIEUR COURBET, Gustave Courbet, Musée Fabre, Montpellier, An Fhrainc

an frithmheánaicmeachas leis. Tá a cheann in airde ag an ealaíontóir, áfach, agus é ar comhchéim lena phátrún. Taobh thiar den phátrún tá a shearbhónta, a cheann crochta aige. Bunaíodh géaitse Courbet ar *An Giúdach ar Fán*, pictiúr a raibh an-tóir air ag an am. Leis an gcoimhthíoch a shamhlófaí an stáidiúir sin sa 19ú haois. Is léir go bhfuil comparáid á déanamh ag Courbet idir é féin agus *An Giúdach ar Fán*, é céasta cráite is daorthe chun an domhan mór a shiúl.

Conclúid

Ba dhúshlán eile do chóras an Acadaimh é an Réalachas. Ceapadh gur ráitis pholaitíochta iad pictiúir Courbet nach raibh d'aidhm acu fearg a spreagadh. Na gluaiseachtaí nua-aimseartha a tháinig sna sála ar an Réalachas, bhí tionchar mór ag fealsúnacht Courbet orthu. D'fhág a shaothar féin nárbh fhada go rachadh roinnt de shean-nósanna seanaimseartha na healaíne i léig.

Staidéar ar phictiúir dhaite

1. Scrúdaigh *Adhlacadh in Ornans* le Gustave Courbet (fíor 37.1). Déan cur síos ar an ócáid atá ag tarlú ann. Mínigh cén rud nua a bhain lena leithéid de radharc ón ngnáthshaol a chur in iúl san ealaín. Cén fáth ar chruthaigh an pictiúr sin an oiread sin conspóide?

Aiste

1. Déan plé ar na bealaí ar chuir Gustave Courbet teachtaireacht shóisialta in iúl ina chuid pictiúr. Cén glacadh a bhí le pictiúr dá leithéid sin sa 19ú haois?